

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

10 90 96

TOPLU SES EĞİTİMİNDE ENTONASYON SORUNU
VE
ÇÖZÜMÜNDE UYGULANACAK YÖNTEMLER

Aykut Önder SARIÇIFTÇI

Yüksek Lisans Tezi

109096

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANİZASYON MERKEZİ

Eylül – 2001
DENİZLİ

**TOPLU SES EĞİTİMİNDE ENTONASYON SORUNU
VE
ÇÖZÜMÜNDE UYGULANACAK YÖNTEMLER**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarafından Kabul Edilen
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

Tez Savunma Sınavı Tarihi : 19 Eylül 2001

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Efe AKBULUT

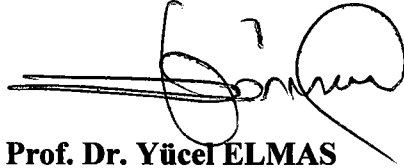
109096

Eylül - 2001

DENİZLİ

TEZ SINAV SONUÇ FORMU

Bu tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir

Prof. Dr. Yücel ELMAS

Yönetici

Yrd. Doç. Dr. Efe AKBULUT

Danışman Üye

Prof. Dr. Tahsin HANCIOĞLU

Üye

.....
Üye

.....
Üye

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu' nun
24.09.2021 tarih ve 17/13 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....
Doç. Dr. Ferhat ERARI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumların başında Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları gelmektedir. Bu okulların eğitim programlarında, ses eğitimi içinde yer alan Toplu Ses Eğitimi, önemli bir yer tutmaktadır. Okullarda okutulan bu ders ile toplu şarkı söyleme geleneğinin temelleri atılarak, toplumun malı olmuş, kuşakları birbirine bağlayan en güçlü bağlar olan türkü ve şarkıları, belli ve tutarlı bir şarkı söyleme biçimi ile söyleyerek, sonraki kuşaklara aktarılması çalışılmaktadır. Toplu Ses Eğitiminde çeşitli problemler (nefes, dil-konuşma, vücut rahatlığı-yumuşaklığı, entonasyon, v.b.) bulunmaktadır.

Bu araştırma Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemleri saptamaya yönelik olarak yapılmıştır. Bu amaçla, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Toplu Ses Eğitimi derslerini okutan Öğretim Elemanlarının bu konudaki düşünceleri alınmış ve değerlendirilmiştir. Bu çerçevede toplam 14 öğretim elemanına anket uygulanmış ve bulgular istatistiksel işlemlerle tabloleştirilmiştir.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde beni yönlendiren ve önerilerde bulunan danışmanım Yrd. Doç. Dr. Efe AKBULUT' a, bilgi, tecrübe ve görüşlerine başvurduğum hocam Prof. Dr. Yücel ELMAS' a, anketime katılıp cevap veren öğretim elemanlarına, tezin yazımında yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Arş. Gör. Soner HALDENBİLEN' e teşekkür ederim

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

ÖZET

Bu araştırma Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemleri saptamaya yönelik olarak yapılmıştır. Bu amaçla Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Toplu Ses Eğitimi veren toplam 14 öğretim elemanının görüşleri anket yoluyla alınmış, bulgular istatistiksel işlemlerle tablolar haline getirilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Toplu Ses Eğitimi veren öğretim elemanlarının çok büyük bir bölümü, dilin doğru kullanılması, şarkı söyleme ile ilgili organların doğru çalıştırılması, koro elemanlarının müziksel işitme-okuma seviyelerinin yeterliliği, doğru soluk alıp-verme, vücut rahatlığı-yumuşaklığı, motivasyonun sağlanması, seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğu ve çalışma mekanının akustik durumunun uygunluğu koro verimini daha da arttıracığı, entonasyon sorununu ortadan kaldırarak yararlı sonuçlar doğuracağı görüşünde birleşmektedirler.

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

ABSTRACT

This research has been done to determine the intonation problems and the methods to be applied in their solution in the education of chorus. With this purpose the opinions of 14 educators who give the education of the chorus at the main branches of music education in the fine arts of faculties of education were taken through a survey and the findings have been tabled with statistical operation.

According to the findings obtained from this research, the majority of the educator who give the education of the chorus have an agreement with the opinion given below; the right use of the language; using rightly the organs related to singing, the adequacy of the levels about musical hearing-reading of chorus members, breathe properly, the ease and softness of the body, the providing the motivation, the adequacy of the technical levels of the musical pieces which are selected, the appropriate of the acoustics condition of the working place...All these enhance the efficiency of the chorus and do away with the intonation problems and thus come to useful conclusions.

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Tez Sınav Sonuç Formu	I
Önsöz	II
Özet	III
Abstract	IV
İçindekiler	V
Çizelgeler Dizini	VII

Birinci Bölüm **GİRİŞ**

1.1. EĞİTİM, TOPLU SES EĞİTİMİ (KORO)	1
1.1.1. İnsan ve Eğitim	1
1.1.2. Sanat ve Müzik Eğitimi	3
1.1.3. Ses Eğitimi	7
1.1.4. Koro, Türleri ve Etkinliği	8
1.1.5. Koro (Toplu Ses) Eğitimi	13
1.1.6. Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon	16
1.2. PROBLEM	17
1.2.1. Problem Cümlesi	17
1.2.2. Alt Problemler	17
1.2.3. Amaç	18
1.2.4. Önem	18
1.2.5. Sayıtlar	18
1.2.6. Sınırlılıklar.....	19

İkinci Bölüm **YÖNTEM**

2. YÖNTEM.....	20
2.1. Evren ve Örneklem	20
2.2. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi	20
2.3. Verilerin Toplanması	21
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	21

Üçüncü Bölüm **BULGULAR VE YORUM**

3. BULGULAR VE YORUM	22
----------------------------	----

Dördüncü Bölüm
SONUÇ VE ÖNERİLER

	Sayfa
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	36
KAYNAKÇA	38
EK	39
ÖZGEÇMİŞ	40

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
elge 3.1. Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının müziksel işitme-okuma seviyelerinin yeterliliğinin, entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	22
elge 3.2. Öğretim elemanlarının, doğru soluk alıp-vermenin entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	23
elge 3.3. Öğretim elemanlarının, çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı ve yumuşaklığının sağlanmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	23
elge 3.4. Öğretim elemanlarının, doğru duruş ve oturuşun entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	24
elge 3.5. Öğretim elemanlarının, dilin doğru kullanılmasının (boğumlama-artikülasyon) entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	24
elge 3.6. Öğretim elemanlarının, seslendirimden (şarkı söyleme) önce, ses açma çalışmalarının yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	25
elge 3.7. Öğretim elemanlarının, şarkı söyleme ile ilgili organların doğru çalıştırılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	25
elge 3.8. Öğretim elemanlarının, ses ile ilgili organların sağlıklı olmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	26
elge 3.9. Öğretim elemanlarının, seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğunun entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	26
elge 3.10. Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının psikolojik durumlarının iyi olmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	27

elge 3.11.	Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının koroya karşı geliştirdikleri olumlu ilgi ve tutumlarının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	27
elge 3.12.	Öğretim elemanlarının, motivasyon eksikliğinin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	28
elge 3.13.	Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının sayıca kalabalık olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	28
elge 3.14.	Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının heyecansal durumlarının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	29
elge 3.15.	Öğretim elemanlarının, çalışma yetersizliğinden doğan güvensizliğin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	29
elge 3.16.	Öğretim elemanlarının, ses grupları (soprano, alto, tenor, bas) ve problem grupları (dil, nefes, vücut rahatlığı-yumuşaklığı v.b.) ile grup ve bireysel çalışma yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	30
elge 3.17.	Öğretim elemanlarının, bireysel ses eğitim öğretim elemanları ile eşgüdüm içerisinde çalışmanın entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	30
elge 3.18.	Öğretim elemanlarının, sürekli çalgı eşliğinde çalışmanın entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	31
elge 3.19.	Öğretim elemanlarının, sürekli oturarak ya da sürekli ayakta çalışmanın entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	31
elge 3.20.	Öğretim elemanlarının, seslerin yanlış gruplandırılmasının (basın tenora, altonun sopranoya zorlanması veya tersi) entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri	32

- elge 3.21. Öğretim elemanlarının, nefes-konuşma, nefes-ses bağlantılarının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri 32
- elge 3.22. Öğretim elemanlarının, kullanılan materyalin (egzersiz ve alıştırma) sadece çıkıcı ya da sadece inici olarak uygulanmasının ve rastgele seçiminin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri 33
- elge 3.23. Öğretim elemanlarının, hazırlık çalışmalarında eseri baştan sona piano söylemenin entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri 34
- elge 3.24. Öğretim elemanlarının, seslendirilecek eserin nefes ile çalışılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri 34
- elge 3.25. Öğretim elemanlarının, çalışma ortamı ve mekanın akustik durumunun kötü olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri 35

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumunun açıklığa kavuşturulması amacıyla, insan ve eğitim kavramlarından yola çıkılarak, sanat-sanat eğitimi, müzik-müzik eğitimi ile müzik eğitimi kurumlarındaki Toplu Ses Eğitiminin (koro) tarihsel gelişimi ortaya konmuştur. Daha sonra Toplu Ses Eğitiminin temel öğelerinden olan entansiyon ortamını ve bunun çözümüne yönelik durumlar ele alınmıştır. Bu aşamadan sonra araştırmayla ilgili problem durumu, amaç, önem, sayılılar ve sınırlılıklar belirtilmiştir.

1.1. EĞİTİM, TOPLU SES EĞİTİMİ (KORO)

1.1.1. İnsan ve Eğitim

İlk insandan bu yana insanoğlu birçok evrim geçirmiş ve geçirdiği evrime bağlı olarak “biyopisişik, toplumsal ve kültürel” bir varlık olarak tanımlanmıştır.¹ Biyopisişik bir organizma ya da biyopisişik bir varlık olarak yaşamına başlayan insan doğal, toplumsal ve kültürel çevresi ile etkileşirken, bir yandan mevcut gereksinimlerini karşılar, öbür yandan yeni gereksinimler duyar ve onları da karşılamaya yönelir. Bu süreç yaşam boyu sürer gider.

Biyopisişik, toplumsal ve kültürel bir varlık olarak tanımlanan insanın “...bilen, yapıp eden, değerlerin sesini duyan, tarihsel olan, çalışan, eğiten ve eğitilen, yaratıcı olan, konuşan, ...” bir yapıya sahip olduğu anlaşılır.² Çünkü, çeşitli uyarıcılar ortamında yaşayan insan, içinden ve dışından gelen uyarıcılarla, güdülerle hareket eden bir organizmadır.

İnsanın kendine özgü bütünlüğü içinde en temel ve en belirgin özelliği kendi yaşam etkinliğinin farkında, bilincinde ve bilgisinde olmasıdır. İnsan davranışla doğar, davranışla yaşar, davranışla ölür. Davranışları ile eğitir, eğitilir. Yapısı ve yaradılışı gereği insan, sağlıklı, dengeli, uyumlu ve doyumlu yaşama, yaşamını en iyi biçimde

¹ Ali UÇAN, *Müzik Eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1997, s.7

² Takiyettin MENGÜŞOĞLU, *İnsan Felsefesi*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1988, s.13

üzenleyip sürdürme ve olabildiğince yetkinleştirme, bunun için gücünü (potansiyelini) e yeteneklerini harekete geçirip kullanma ve geliştirme, bu yolla gerekli fırsat ve lanaklardan yararlanma, giderek kendini gerçekleştirme ve aşma gereksinimi içindedir.

İnsan bütün bu gereksinimlerini en iyi biçimde karşılayabilmek için, günlük, ünelik yaşam bilgisinin ötesinde, hem gerçeği ve doğruyu, hem yararlı ve kullanışlıyı, em de özgünü ve güzeli arar.

Bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirmede n etkili süreçlerin başında eğitim gelmektedir.

Eğitimin temel işlevi bireylere, toplumca istenen nitelikleri kazandırmaktır. Bu ütelikler, eğitim sistemindeki eğitim kurumlarında düzenlenen öğretim-öğrenme tkinlikleri ile öğrencilere kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Günümüzde bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeler, toplumsal ve bireysel gereksinimlerdeki değişmeler, eğitime yeni görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Bu ün, eğitim hizmetleri geçmişe kıyasla çok daha kapsamlı ve karmaşık bir nitelik kazanmaktadır. Çağımızda, bilgi ve nüfus patlaması olguları tüm bilim alanlarında hızlı bir gelişme ve değişmeye neden olmuştur. Bu olgu birey ve toplum yaşamında eğitimi ilgi odağı durumuna getirmiş, eğitim, bilim ve teknolojinin olağanüstü bir önem kazanmasına neden olmuştur. Bu gerçeği tüm ülkelerin eğitim sistemlerinde yapmakta oldukları yenileşme girişimlerinde, yeni bilmsel ve teknolojik kuruluşların oluşumunda görmek mümkündür.³

“Türkçe Sözlük” te eğitim, eğitmek işi, eğitime yollarını gösteren bilim olarak tanımlanmaktadır. Eğitmek ise “bir kimseyi ya da birşeyi, üzerinde işleyerek güdülen amaca göre geliştirmek, terbiye etmek” olarak açıklanmaktadır.⁴

“Eğitim Terimleri Sözlüğü” nde de eğitim şu biçimde tanımlanmaktadır:

1. Yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği...
2. Önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belirli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi.
3. Belirli bir konuda bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve gelişme.⁵

³ Cevat ALKAN-Fatma HACIOĞLU, *Öğretmelik Uygulamaları*, Ankara: Önder Matbaacılık, 1995, s.5-6

⁴ İ. Etem BAŞARAN, *Eğitime Giriş*, Ankara: Bimş Matbaacılık, 1978, s.17

⁵ Ferhan A. OĞUZKAN, *Eğitim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1974, s.61-62

Yabancı dildeki sözlüklerde ise eğitim, kişinin içinde yaşadığı toplumun olumlu değerlerine göre yeteneklerinin, tutumunun ve öbür davranış biçimlerinin geliştirilmesi sürecidir.⁶ Farklı sözlüklerde, değişik biçimde tanımlarına rastladığımız eğitim kavramı, farklı eğitimciler söz konusu olduğunda, eğitimcilerin görüş ve yaklaşımlarına göre anlam bulmaktadır.

İnsan, eğiten ve eğitilen bir varlıktır. İnsan eğitimi, davranış temeline dayanır. Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklik meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1998) diye tanımlanan eğitim, temelde bir davranış değiştirme sürecidir. Bu sürece giren bireyin davranışlarında istendik yönde ya da doğrultuda bir değişim olması beklenir. Eğitim insanları ve toplumları yönlendirme, geliştirme ve etkileştirmede en önemli süreçtir.

1.1.2. Sanat ve Müzik Eğitimi

Eğitim, insanları ve toplumları yönlendirme, geliştirme ve etkileştirme işlevini yerine getirirken en çok sanat ve sanat eğitimi boyutundan yararlanır. Sanat; duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli durum, olgu ve olayları belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş gereçlerle anlatan, özgün, estetik bir bütündür.⁷ Sanat insan varlığının estetik bir anlatımıdır. Bu bağlamda sanat, insani bir olgudur. Sanat olgusu asıl özünü ve kaynağını “insanın özgünü ve güzeli arama güdüsü” nde ve bu güdünün anlatım biçiminde bulur. Sanatla insan, sanatla insan yaşamı arasında içten ve köklü bir bağ vardır. Bu nedenle sanatsız insan, sanatsız toplum olamaz, düşünülemez, sanat eğitimi ise bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyin sanatsal davranışında kendi yaşantısı yolu ile amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir.⁸ Bu süreç içerisinde müzik ve müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır. Müzik insan yaşamının her evresinde yer alan, onsuz olunamayan bir olgudur. Bireyin doğum öncesi oluşma evresinde, dolaylı olarak kurulmaya başlayan insan-müzik ilişkisi, doğumdan sonra doğrudan ilişki biçimine dönüşür ve bu ilişki yaşam boyu sürer. Sanat olarak müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri veya başka gereçlerinde katkısıyla belirli durum,

⁶ İ. Etem BAŞARAN, *Eğitime Giriş*, Ankara: Bimaş Matbaacılık, 1978, s.18

⁷ Ali UÇAN, *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1996, s.122

⁸ UÇAN, a.g.e., s.125

olgu ve olayları, belirli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışıyla birleştirilip düzenlenmiş, uyuşumlu/uylaşımli seslerle, estetik bir yapıda işleyip anlatan bir bütündür.⁹ Müzik, seslerin, duygu ve düşüncelerimizi, doğa ve olaylarını tasvir ve taklit edebilecek şekilde düzenlenmesi bilim ve sanattır. Bilimdir, çünkü düzenleme bir kurallar bütünüyle olacaktır. Kuralların doğruluğu ölçüsünde bilim, kuralların gerekleştiiği ölçüsünde sanattır. Bilimdir, akıl ile kavranabilir, sanattır, duygu ile algılanabilir.¹⁰ Müzik insan yaşıamının ayrılmaz bir parçasıdır. Çünkü insan yaşıamında müziğin belirli işlevleri vardır. Bu işlevler, bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere beş ana kümede toplanabilir.¹¹

Müziğin bireysel işlevleri, bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başıarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar.

Müziğin toplumsal işlevleri, bireyler, birey ve toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, yaklaşıma, iş birliği, birleşme ve bütünleşme sağlanmasıda müziğin oynadığı rolleri kapsar.

Müziğin kültürel işlevleri, kültür arttırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar.

Müziğin ekonomik işlevleri, sanatsal öz korunmakla birlikte müzik alanında giderek belirginleşen sunu-istem, üretim-dağıtım-tüketim ilişkilerinin ağır bastığı çalışma ve düzenlemeleri kapsar.

Müziğin eğitimsel işlevleri, bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin düzenli, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsar.

İnsan yaşıamındaki vazgeçilmez yeri, önemi ve işlevleri nedeniyle ki müzik, hem yararlı/kullanışlı bir eğitim aracı, hem etkili bir eğitim yolu/yöntemi, hem de önemli bir eğitim alanıdır. Müzik eğitimi bireye kendi yaşıantısı yolu ile amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma sürecidir. Müzik eğitimi temelde bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir.¹² Bireyin kendi yaşıantısı yolu ile müziksel

⁹ UÇAN, a.g.e., s.124

¹⁰ Otto KAROLYI, *Müziğe Giriş*, Pan Yayıncılık, İstanbul: 1995, s.7

¹¹ UAN, a.g.e., s.29

¹² Ali UÇAN, *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1996, s.31

davranışlarda önceden belirlenen amaçlar ya da hedefler doğrultusunda belirli değişiklikler olması beklenir. Müzik eğitimi bu beklentileri gerçekleştirdiği oranda etkili olur.

Müzik eğitimi, bir bütün olmakla birlikte, çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü, müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır.

Müzik eğitimini, *genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki (profesyonel) müzik eğitimi* olmak üzere üç ana türe ayırmak mümkündür.¹³

Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. genel müzik eğitimi, aslında her düzeyde, her yaşta herkes için gereklidir, zorunludur ya da zorunlu olmalıdır. Çünkü müzik, her düzeyde herkese kazandırılması esas olan asgari ortak-genel kültürün başta gelen ayrılmaz öğelerinden biridir.

Günümüzde genel müzik eğitiminde, daha çok, müziği bilgili, bilinçli, görgülü ve duyarlı bir anlayış ve yaklaşımla, haz duyup zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Bu uygulamalarda, bireyin müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini çeşitlendirip zenginleştirerek geliştirmek esastır. Bu durum genel müzik eğitiminde olabildiğince çok yönlü, çok boyutlu olmayı gerektirir. Bütün bu özellik ve nitelikleri ile genel müzik eğitimi öncelikle genel eğitimin bir boyutudur, çok önemli bir parçasıdır, belirleyici, tamamlayıcı ve bütünleyici bir ögesidir.

Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belirli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Herhangi bir düzeyde herkes için zorunlu değildir,

¹³ Ali UÇAN, *Müzik Eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1997, s.30

am tersine, ilgi, istek ve yatkınlık ile etkin bir katılım için gerekli fırsat ve olanaklara bağlı olup seçmelidir.

Özengen müzik eğitiminde, daha çok, müziği izleyip dinleyerek tüketen ya da cullanan kitleler yerine, müziği herhangi bir parasal ya da maddi karşılık beklemezsiniz, yalnızca zevk ve doyum sağlamak için yaparak yaşayan ve bunu adeta kendisi için bir yaşam tarzına dönüştüren müzikseverler ve amatör müzikçiler yetiştirmeye yönelik bir strateji uygulanır. Müziksel öğrenmenin son derece kalıcı izli olduğu bu tür uygulamalarda, özengen bireyin ilgisi, isteği, yatkınlığı ve yeteneği doğrultusunda ve ölçüsünde gelişerek etkin katılımında bulunması ve doyum sağlaması esastır.

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi görece kişide, mesleğin gerektirdiği boyutlarda ve asgari yeterlikte olmak üzere, belirli yetenek düzeyi ve kapasitesi aranır. Müzik sanatçılığı eğitimi (bestecilik eğitimi, seslendiricilik-yorumculuk eğitimi), müzikbilimcilik eğitimi, müzik öğretmenliği (eğitimciliği) eğitimi, müzik teknolojisi eğitimi, mesleki müzik eğitiminin başlıca dallarını oluşturur. Hangi düzeyde (ilköğretim-lise-yüksek öğretim) olursa olsun mesleki müzik eğitimi, bu iş için yetiştirilmiş yeterli ve yetkili kişilerce yürütülür.

Müzik eğitiminin bir bütün olarak gelişmesi, kuşkusuz, genel, özengen ve mesleki müzik eğitiminin her üçünün birlikte gelişmesi ile doğru orantılıdır. Müzik eğitimi adeta, genel müzik eğitimi ile zemine oturur, özengen müzik eğitimi ile doğrulur ayağa kalkar, mesleki müzik eğitimi ile de doruğa-derinlere ulaşır. Bir ülkede müzik eğitimini bir bütün olarak geliştirirken zaman zaman duruma göre birine ya da ikisine öncelik verilebilir. Ancak her üçünü birlikte yürütmek, götürmek gereklidir.

Müzik eğitimi temelde, müziksel işitme (kulak) eğitimi, çalgı eğitimi, ses eğitimi, müziksel devinim ve ritm (tartım) eğitimi, müzik bilgisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi, beğeni eğitimi, müziksel kişilik eğitimi, müziksel duyarlılık eğitimi, müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi, müziksel kullanım ve yararlanma eğitimi konularını kapsar.

1.1.3. Ses Eğitimi

Ses eğitimi müzik eğitiminin temel kapsamı içerisinde, bireyin kendi dilini doğru kullanımını sağlaması, içinde yaşadığı toplumun kültürünün bir parçası ve kuşakları birbirine bağlayan en güçlü bağ olan türkü ve şarkıları, belirli bir söyleme biçimiyle söyleyerek yaşatması, diğer müzik yapmaya yarıyan araçların tek başına oluşturamadığı çeşitli renkleri kendi dilinden aldığı güçle, kendi sesiyle ortaya çıkarması bakımından ayrı bir önem taşımaktadır.

Ses, kulaktan sinirsel etkileme yolu ile beyne ulaşıp oluşan, işitme olayıdır.¹⁴ Buna göre bir sesin varolabilmesi için, çalışır durumda bir kulak ve beyin (yani bir alıcı sistem) bulunması, onları uyurabilecek nitelikteki etkenlerin bir yerlerde (ses kaynağı) oluşması ve bu etkenlerin oluşturdukları yerden kulağa kadar, kulağı uyuracak bir şiddetle iletilmesi (iletici ortam) gerekir.¹⁵ Ses, yükseklik (incelik-kalınlık), şiddet (kuvvetli-zayıf) ve tını (düzenli-düzensiz, güzel-çirkin) olmak üzere üç temel fiziksel özelliğe sahiptir.

Sesin ulaşabildiği en düşük frekans ile en yüksek frekans arasındaki alana ses genişliği denir. İnsan sesinin genişliği konusunda yapılan araştırmaların, literatürde yer alan sonuçlarına göre ortalama ses kapasitesi iki oktav sınırındadır. Eğitilmiş bazı seslerde bu sınır üç oktava kadar genişlemektedir. Ses türlerini ve ses genişliklerini etkileyen en önemli anatomik özelliklerin başında sel tellerinin boyutları gelmektedir. İnsan sesleri kadın (soprano, mezosoprano, alto) ve erkek (tenor, bariton, bas) olmak üzere iki türde incelenebilir. Değişik ses karakterlerine göre sel tellerinin boyutları saptanmıştır;

Soprano	14-17 mm.
Mezosoprano	18-21 mm.
Kontralto	18-19 mm.
Tenor	18-20 mm.
Bariton	21-27 mm.
Bas	24-25 mm.

¹⁴ Faruk YENER, *Müzik*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, Beyaz Köşk Yayınları, İstanbul: s.10

¹⁵ Ayhan ZEREN, *Müzik Fiziği*, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1997, s.11

Bir iletişim aracı olarak sesin insan yaşamında konuşmak ve müzik yapmak gibi iki önemli yeri vardır. Müzik eğitiminin önemli bir boyutunu oluşturan ses eğitimi, diğer eğitim dalları içerisinde ayrıcalığı olan, sesin doğru, etkili ve sürekli kullanımının sağlanması bakımından önemli bir süreçtir. Ses eğitimi, bireysel (solo) ses eğitimi ve toplu ses eğitimi olmak üzere iki başlıkta ele alınabilir. Bireysel (solo) ses eğitimi, ses materyali doğuştan değerli, müzikal, diğer yönleri ile eğitime elverişli kişilere uygulanır. Toplu ses eğitimi, solo ses eğitiminin alanı gibi kısıtlı ve sınırlı değildir. Daha geniş bir uygulama alanını kapsar. Toplu ses eğitiminin en önemli uygulama alanı korolardır.¹⁶

1.1.4. Koro, Türleri ve Etkinliği

Koro kelimesinin ve özellikle koro olayının evrimini incelemek için, M.Ö. beşbinli yıllara kadar inmek gerekmektedir. Koro kelimesi ilk defa beşyüzlü yıllarda çıkmış olmasına rağmen, topluluklar arasında çalıp söyleme geleneği yani koro olgusu çok daha eskidir. Çeşitli tarihi kaynaklar ilk toplu çalıp söyleme geleneğinin Sümerler zamanından geldiğini göstermektedir.

M.Ö. beşbin yıl kadar önce Orta Asya' dan Mezopotamya' ya gelen Sümerler, kurdukları medeniyet ile kendilerinden sonra yaşayan bir çok topluma da öncülük etmişlerdir. Bir çok konuda çok ilerlemiş olan Sümerler, müzik alanında da büyük aşamalar göstermiştir. Çivi yazısını bulan Sümerler aynı yazı tekniği ile nota yazısında kullanmışlardır. Sümer müziği hakkında İngiliz Francis W. GALPIN, 1937' de "Sümerler' in, Babilliler' in ve Asurlular' ın Musikisi" adıyla bir kitap yayınlamış, Sümerler' e ait müzikle ilgili birçok konuyu aydınlatmıştır.¹⁷

Sümerler' de okunan en yaygın şarkılar, ibadet duaları, hükümdar kasideleri, merasim şarkıları ve ilahilerdir. Galpin' in kitabındaki bilgilere göre M.Ö. 3000 yıllarında, ilahilerin koro halinde okunduğu belirtilmektedir. Genellikle ilahileri okuyacak koro heyeti iki gruptan oluşmakta, sahne gibi kullanılan alanın yarısı Sümerler' e, yarısı da Akadlar' a ayrılıyordu. İlahilerin Sümerler' den bahseden kısmını Sümerli koro heyeti, Akadlar' dan söz eden kısmını da Akadlı koro heyeti okumaktaydı. İlahilerin notalarından anlaşılan ve dikkati çeken en önemli husus, ilahilerin "recitativo"

¹⁶ Saip EGÜZ, *Toplu Ses Eğitimi I*, Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş., 1991, s.2

¹⁷ Atınç EMNALAR, *Türk Müziğinde Koro*, İzmir: 1997, s 13-17.

üslubunda ve bu üslubun da “recto tono” denilen yani tek ses ile yapılan tipte olmasıdır. Bu üslub Türk Musikisinde az da olsa halen yaşamakta olan bir tazzdır. Örnek olarak Bayram Salata ve Mahfel Sürmesi gösterilebilir.

Sümerler’ in yaşadıkları Mezopotamya’ da daha sonra Asurlar hüküm sürmüşlerdir. Asurlar’ dan kalan belgelerde 15 okuyucu ile 11 çalgıcıdan kurulu beraber çalıp söyleyen toplulukları gösteren, taşlara çizilmiş resimler görülmektedir.

Tarihi kaynaklar İbraniler’ in krallarından Davut Peygamber (M.Ö. 1229-974) zamanında İbrani toplumunda çok büyük toplulukların çalıp söylediklerini ortaya koymaktadır. Çok iyi harp çalan ve sesi çok güzel olan Davut Peygamber tahta çıktıktan sonra, Nuh’ un gemisini alabilecek büyüklükte bir tapınak yaptırmayı düşünmekteydi. Bu tapınakta zaman zaman yapılacak olan musiki törenlerinde 4000 çalgıcı ve şarkıcının görev yapmasını topluca çalıp söylemesini planlıyordu. Bu 4000 şarkıcı ve çalgıcıdan 288’ i diğerlerine çalıp söylemeyi öğretmesi için Davut Peygamber tarafından seçilmişti. Topluluğun başında kral tarafından atanan ve onları yöneten “Hananyah” adı verilen bir yönetici bulunuyordu.Sözü edilen topluluk tarihin en büyük korusu, başındaki Hananyah da tarihin ilk koro şefi sayılabilir.

M.Ö.’ ki devirlerde yaşayan toplumlar arasında, musiki yönünden en fazla bilgiye sahip olduğumuz toplum Yunan’ lılardır. Eski Yunanistan’ ta musiki, şiir ve dans daima birlikte icra edilirdi. Aynı kimseler hem koroyu teşkil eder, hem müzikli şiirler okur, hem de dans ederlerdi. Yunan’ lılar bu sanata “musiki, müzler sanatı” adını vermişlerdir.

Dilimizde koro olarak kullanılan kelimenin kökeni M.Ö. Yunan kültürünün en önemli lehçelerinden biri olan İonien lehçesinden gelen “Khoreta-Horus” kelimelerinden türemiş olan Khoros kelimesinden gelmektedir. Koro, latince de Chorea, sonraları Chorus, İtalyanca da Coro, İngilizce de Chorus, Fransızca da Choeur, Almanca da Chor, sözcükleri ile ifade edilir.

Birlikte tek veya çok sesli eserleri seslendirmek için bir araya gelmiş ses toplulukları olarak tanımlanan koro, eskiden bazı törenlerde dans eden ve düzenli adımlarla yürüyenlerin oluşturduğu topluluk anlamına gelmekteydi.¹⁸ Madrigal, koral ve polifon chason gibi belirli bir türe girmeyen parçaya da koro denirdi.¹⁹ Ayrı bir parça

¹⁸ Suna ÇEVİK, *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*, Ankara: Doruk Yayıncılık, 1997, s.47

¹⁹ Andre HODEIR, *Müzik Türleri ve Biçimleri*, İstanbul: İletişim Yayıncılık, 1994, s.52

olarak bu çeşit koroya pek rastlanmasada 17. yy.' dan sonra kantata da, oratoryo da ve operada rastlanmaktadır. Bu türde yazan belli başlı besteciler arasında Haendel gelir (Mesih' ten Alleluia korusu gibi). Koro halinde deyimi ise, bir arada, hep birlikte yapılan anlamını içermekteydi. Kısa ve özli anlatımıyla koro; sayısal oluşum, ses türü ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak tek ya da çok sesli müzik yapılarının seslendirme-yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan ses topluluklarıdır.²⁰ Çalgı eşliği olmayan korolara akapella korolar denir.

Koroların asıl gelişmesi orta çağdan sonra başlamıştır. İtalya' da yaygınlaşan lirik dramın (operaya verilen ilk isim) önem kazanmaya başlaması, Fransız ve Alman operalarının korolar sayesinde büyük ilgi toplaması ve yine Fransa' da korolu orkestraların gelişmeye başlaması ve rönesansla birlikte din dışı koroların oluşması sonucu, gelişmiş ve mükemmel dini ve din dışı korolar ile bunlarla ilgili en güzel eserler de ortaya çıkmaya başlamıştır.

19. yy.' da Fransa' da kurulan ve çok büyük bir kitleye hitab eden erkek koroları, koroların gelişme ve sevilmesinde önemli rol oynamıştır. Bu korolara *Orpheon* adı verilirdi. Koroları ile faaliyet gösteren bir cemiyet olan Orpheonlar, keman ve piyano eşliğinde icra yapan ve sadece erkeklerden kurulu korolardı. Bu erkek şarkıcılar cemiyetinin 1881 yılında 60.000 üyesi vardı ve bunlara *Orpheonist* adı verilirdi.

Ülkemizde koro eğitimi ve gelişimine baktığımızda, Osmanlı döneminde meşrutiyetin ilanından sonra sanatsal etkinliklerin giderek canlanması, batılılaşma düşüncesine ayak uydurmak çabasındaki aydınları etkilediğini ve müzik dersinin ders programlarına girdiğini görüyoruz.

Atatürk' ün yeni kültür politikaları kapsamında hızla kurumlaşmaya gidilmesi çerçevesinde 1924' de kurulan Musiki Muallim Mektebi' nde ve sonradan İstanbul Belediyesine bağlanan konservatuarda müzik eğitimi daha çok çalgısal ağırlıktaydı. İnsan sesine belirli teknikleri kazandıran koro eğitimine, ilk defa Türk müzik yaşamının kalkınması konusunda görüşlerinden yararlanılmak üzere yurda davet edilen Paul HİNDEMİTH' in önerilerini kapsayan raporunda, bir yüksek müzik okulu kurulması ve Musiki Muallimin ise seminer niteliği ile bu okula bağlanması düşüncesinden hareketle kurulan konservatuar (1936) ve ZUCKMAYER' in

²⁰ ÇEVİK, a.g.e., s.47

başkanlığında eğitime başlayan Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü (1938) ders programlarında yer verildi.

Türk ve İran uluslarının tarihsel kardeşliğini anlatan Özsoy Destanı, Atatürk' ün isteği üzerine Ahmet Adnan SAYGUN tarafından bestelenerek 1934 yılında İran Şahı Rıza PEHLEVİ onuruna, İstanbul Konservatuarı Yaylı Sazlar Heyeti, Riyaseticumhur Bando Heyeti eşliğinde, Ankara Kız Lisesi, Kız Orta Mektebi, Beden Terbiyesi Enstitüsü öğrencilerinden oluşan koro tarafından Ankara Halk Evinde sergilendi.

Konservatuar tatbikat sahnesinin Ankara Devlet Operasına dönüştürülmesi ile profesyonel anlamda bir koronun kurulması, bu kuruluşu İstanbul Devlet Opera ve Balesi (1969-1970), İzmir Devlet Opera ve Balesi (1982), Mersin Devlet Opera ve Balesi (1992) nin kurulması izledi.Öte yandan toplumun sanat yaşamına katkıda bulunmak amacıyla, bazı özel ve resmi kurumlar amatör korolar kurdular. Çalışmalarını başarıyla sürdürmekte olan TRT Çocuk ve Gençlik Koroları, Kültür Bakanlığı Çok Sesli Devlet Çocuk Korosu ve Gençlik Korosuyla, Türk Halk ve Türk Sanat Müziği Gençlik Koroları Polifonik Korolar Derneği' nin çocuk, gençlik ve yetişkinler koroları gibi korolar toplumumuzun kültürel gelişimi ve çağdaşlaşması doğrultusunda hizmet vermektedir. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri bünyesinde bulunan korolar, mesleki müzik eğitimi veren konservatuar ve eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalları bünyesinde bulunan okul koroları da müzik yaşantımıza önemli katkılar sağlamakta ve lokomotif görevini üstlenmektedir.

Günümüzde çok sesli korolar genellikle, soprano, alto, tenor ve bas olmak üzere dört ayrı ses grubundan oluşmakta, tek, iki, üç ve dört sesli eserleri seslendirmektedirler. Çeşitli koro yapıtları arasında, beş, altı, yedi, sekiz, on, oniki, onaltı sesli olanları vardır. Ayrıca VII. Charles' in saray müzikçisi Ockeghem, koro için otuzaltı sesli bir eser yazmış, XIV. Louis zamanında Delalande seksensekiz sesli bir koro yönetmiştir.

Korolar, türlerine göre;

- Çocuk koroları
- Kadın koroları
- Erkek koroları
- Karma korolar olmak üzere başlıca dört ana türe ayrılmıştır.

Bu korolar seslendirdikleri esere göre;

- Tek sesli korolar
- Çok sesli korolar,

Müzik türlerine göre;

- Geleneksel Türk Halk Müziği Koroları
- Geleneksel Türk Sanat Müziği Koroları
- Tasavvuf Müziği Koroları
- Çok sesli (Polifonik) korolar
- Kilise koroları
- Opera koroları,

Kuruluş amaçlarına göre de;

- müzik sanatını geliştirmek, etkinlikleriyle toplumun kültürel birikimine katkıda bulunmak amacıyla koro üyeliğini meslek olarak seçen bireylerin oluşturduğu profesyonel korolar,
- Kendilerini müzik kültürü ve beğenisi yönünden geliştirmek ve boş zamanlarını müzik sanatıyla değerlendirmek isteyen bireylerin oluşturduğu amatör korolar olmak üzere ikiye ayrılır.²¹

İnsan sesi ve korolar, bilinen en etkin anlatım ve seslenebilme gücüne sahip topluluklardır. Bu büyük güçten tarih boyunca çeşitli dinler, siyasi iktidarlar ile monarşi diktatörlük ve demokrasi gibi her türlü yönetim şekillerinin başındaki liderler ve yöneticiler çeşitli şekilde faydalanmışlardır.

Koro birlikte müzik yapmanın, birlikte şarkı söylemenin en kolay yoludur. Korolar müzik sevgisini ve kültürünü o ulusun ana diline en uygun düşen söyleme biçiminin doğmasını , gelişmesini ve gelenekselleşmesini sağlar.

Müzik, en güçlü sosyal bağlardan biridir. Türküler ve şarkılar bir milletin fertlerinin ve eski kuşaklarını birbirine bağlayan dolayısıyla bir milletin bütünlüğünü, kültürünü, bir başka anlamda bir toplumun hayatta kalmasını sağlayan en önemli kurumlardır.

Müziğin evrensel bir dil oluşu nedeniyle korolar çeşitli dil, din ve gelenek farklılığı olan toplumların birbirine yakınlaşmasını ve kaynaşmasını sağlar.

²¹ ÇEVİK, a.g.e., s.48

Koroyu oluşturan bireyler, bu topluluklarda arkadaşlığı dayanışmanın en güzel örneklerini, karşılıklı sevgi ve saygıyı bulurlar ve öğrenirler. Birlikte yapılan bir işin sorumluluğu, mutluluğu ve zaman zaman hüznünü yaşarlar. Demokratik yaşamın tüm kuralları koro içerisinde mevcuttur. Herkes kendi duygu ve düşüncelerini belirli kurallar içerisinde söyleyebilir, bir başkasını dinler, kendine ve ailesine yararlı bir fert olmayı öğrenir. Korolar, topluma ve bireylerine büyük yararları olan, müzik ve insan sevgisinin bütünleştiği yerlerdir. Müziğin bireyin eğitiminde, kültürlenmesinde ve kişiliğinin oluşmasında taşıdığı önem yadsınmaz bir gerçektir. Bu nedenle bir toplumda koro geleneğine ve yaygınlaşmasına önem verilmeli, çocuk koroları kurularak, gençlik ve yetişkin korolarının alt yapıları oluşturulup koro geleneğinin sürekliliği sağlanmalıdır.

1.1.5. Koro (Toplu Ses) Eğitimi

Koroda yer alan bireylere, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak, seslerinin doğru, güzel ve etkili kullanabilmeleri için gerekli müziksel davranışları kazandırma sürecine toplu ses eğitimi denir.²² Korada ses eğitimi, bireyin tek başına veya topluluk içinde, doğru temiz seslerle müzikal duyarlılıkla etkili bir şekilde şarkı söyleyerek, müziksel çevresi ile sağlıklı ilişkiler kurmasının hem yorumlayıcı hem dinleyici olarak müziğe bilinçli bir şekilde katılmasını ve ona müzik alanında kültürel bir kimlik kazandırmayı amaçlar.

Koroda ses eğitiminin kapsamını ve temel ilkelerini ;

- Koro içinde bireye, doğru solunum alışkanlığıyla birlikte, bedensel ve zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme, uyanık olma bilinci kazandırma,
- Doğru temiz ses üretme, bu sesi uygun rezonans bölgelerine göndererek, büyütme, zenginleştirme, armoniklerini geliştirme ve sesini koro ile kaynaştırma bütünleştirme becerisi kazandırma,
- Konuşma dilinde açık seçik ve anlaşılabilirlik niteliklerini geliştirerek, şarkı söylemede de dili, sesli-sessiz fonemleri eklemleyerek (artikülasyon) doğru bir söyleyişle ve anlamına uygun tonlama ve vurgulamalarla kullanma (diksiyon) becerisi kazandırma,

²² Suna ÇEVİK, *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*, Ankara: Doruk Yayıncılık, 1997, s.68

- Bireye var olan müziksel duyarlılığı (müzikalite) geliştirerek, etkin bir seslendirme–yorumlama becerisi kazandırma,
- Bireyi ses üretiminde işlevsel olan organlarının tanıma, bu organlar arasında gerçekleştirilen işbirliğini, kavrama ve sağlığını koruma konularında bilgilendirme şeklinde sıralamak mümkün olabilir.

Toplu ses eğitiminde nefes, vücut rahatlığı-yumuşaklığı, dil-konuşma, artikülasyon (boğumlama) ve entonasyon temel öğeleri oluşturur. Doğru, temiz ve yerinde şarkı söylemek (entonasyon) için sözü edilen bu öğelerin büyük bir titizlikle çalışılması gerekir.

Şarkı söylemek, doğru ve düzenli bir şekilde soluk alıp vermektir. Nefes şarkı söylemenin temelidir. Bir toplulukta ses düşüyor ya da çıkıyor ise (entonasyon), ses bütünlüğü ve kaynaşması tam değilse, volüm, renk ve rezonans yetersizse, bu düzensizliklerin içinde en büyük pay nefese düşer. Soluk alıp-vermenin temel işlevi, organizmanın oksijen gereksinimini karşılamak ve ses üretimi (fonasyon) için gerekli olan enerjiyi sağlamaktır. Şarkı söylemede geçerli olan nefes, diyafram nefesidir. Diyafram, kaburgalarla karın boşluğunu birbirinden ayıran en önemli solunum kasıdır. Diyafram nefesinde, hava ciğer uçlarına inerek, diyaframla güç birliğine ulaşır, böylece dolaylı bir yoldan ses organı da bu güç birliğinden yararlanarak rahatlar. Diyafram, nefesi diğer nefeslere oranla (doğal nefes , konuşma nefesi) kalbe basınç yapmaz, daha geç, daha düzenli ve istenen basınçta boşalmaya elverişli olup, göğüs boşluğunda ki rezonansı kısıtlamaz, bu da daha rahat ve kolay şarkı söylememizi sağlar.

Vücut rahatlığı–yumuşaklığı dilediğimiz biçimde şarkı söylemeyi gerçekleştirecek enerjiyi kapsayan ve vücudun tınlamasına elverişli olan yumuşaklık olarak nitelendirilebilir.

Bir çalgı yapımcısının ince hesapları ve emeğinin sonucu elinden çıkan çalgı, üzerine çalışılmaya , eğitim yapılmaya hazır durumdadır. Oysa, insan sesi için durum, çalgılara oranla daha başkadır. İnsan sesinin gövdesi olan insan vücudu, çalgılar gibi hemen tınlamaya hazır değildir. İnsanın gırtlığından çıkacak sesin büyümesi ve renklenmesi için yumuşamaya, rahatlamaya, daha başka bir deyişle tınlara duruma sokulmaya gerek vardır. Böylece insan sesi eğitilirken hem eksik olan çalgı tamamlanacak (vücut tınlara hale getirilecek) hem de müzik yapabilmek için gerekli ses

tekniki kazandırılacaktır. Vücut rahatlığı-yumuşaklığı, içten yumuşama rahatlama ve dıştan yumuşama rahatlama olmak üzere iki yolla sağlanabilir.²³

İçten yumuşama- rahatlama, kişinin düşünce yolu ile sinir sistemini etkileyerek, yumuşama ve rahatlama biçiminde özetlenebilir. Dıştan yumuşama-rahatlama da, vücuttaki kas sisteminin çeşitli ve düzenli vücut hareketleri yoluyla, sinir sistemini etkilemesi biçiminde tanımlanabilir. Dıştan yumuşamayı sağlayan fiziksel hareketlerin ikinci amacında, vücudun belirli bir düzeyde ısınmasıdır. Nefes ve vücut rahatlığı-yumuşaklığı öğeleri arasında çok sıkı bir ilişki vardır. Doğru ve düzenli bir nefes, rahatça tınlayan bir vücut ile elde edilebilir. Nefes ile yumuşama-rahatlama hareketleri iyi düzenlenir iyi uygulanırsa, o topluluk hem fizik hem de ruhsal yönden müzik yapmaya hazırlanmış olacak,. böylece o topluluktaki ses çalışmaları daha verimli bir yola girecektir.

Güzel şarkı söylemenin yolu doğru ve güzel konuşmadan geçer. Konuşma, seslerin artikülasyon adı verilen dudaklar, dil ve damak tarafından gerçekleştirilir. Dil ise bir ulusun konuşma geleneğinin tümüdür. Kültürün temel ögesi olan dil insanları birbirine yaklaştıran, aralarında iletişimi sağlayan en güçlü araçtır. Dil insanların toplu iş görme, ortaklaşa çalışma, örgütlenme, iş bölümü yapma, gözlem deney ve birikimlerini yeni kuşaklara aktarma konusunda yetkinlik kazanmasına yardımcı olur.

Ses eğitimi doğrudan ilgilendiren “konuşma dili“ basılı harfleri seslendirme biçimidir. Dil ile müzik çok önemli iki iletişim aracıdır. Sözlü bir müzik yapıtının iyi yorumlanabilmesi, aynı zamanda kullanılan dilin tüm ayrıntılarıyla bilinmesine bağlıdır. Sözleri anlaşılmayan bir müzik yapıtı etkisinden çok şey kaybeder. Müziksel iletişim açısından bakıldığında, müziğin, söz ögesinin daha iyi anlaşılıp önem kazanmasına katkıda bulunduğu görülmektedir.

Ses müziğine çok seslilik boyutunu ve çok yönlü yorum olanaklarını kazandıran korolarda, dilin kullanımı, ses bilgisi (fonetik) açısından önem taşımaktadır. Okullarımızda, çeşitli kültür merkezlerinde ve yayın kuruluşlarında oluşturulan çocuk ve gençlik korolarında, “Türk Dili’nin” doğru güzel ve etkili bir konuşma biçimiyle kullanılması ve anlaşılır olması için toplu konuşma eğitimine yer verilmelidir.

²³ Saip EGÜZ, *Toplu Ses Eğitimi I*, Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş., 1991, s.32

Şarkı söylerken sözlerin iyi anlaşılır biçimde belirtilmesi iyi telaffuz edilmesine boğumlama (artikülasyon) denir. Her sözcük, hatta her hece ve harf kesintisiz tam söylenmelidir. Sözcükleri iyi telaffuz edilmeyen bir müzik eseri etkisinden çok şeyler kaybedeceği unutulmamalıdır ve bu konuda çalışmalar titizlikle yapılmalıdır.

Şarkı dili olarak Türkçe, ses tekniği açısından elverişli özelliklere sahiptir.

- Türkçe' de sesliler, doğuşkanlar bakımından zengindir.
- Türkçe' nin bir çok sesi yumuşak ve renklidir.
- Dilimizin ses dizgesini oluşturan tüm fonemler eklemlemeyi zorlayıcı nitelikte değildir. Sesliler rahat ve pürüzsüz çıkışıdır.
- Sesler gırtlaksız ve hırıltılı değil, tınlı ve parlaktır.
- Türkçe, genellikle yazıldığı gibi konuşulan bir dildir.
- Türkçe' nin konuşmayı kolaylaştıran sade ve sağlam kuralları vardır.

1.1.6. Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon

Tona ve akorda göre sesin temizliği, uyumu ve rengi, ses tutarlılığı²⁴, anlamına gelen entonasyon, toplu ses eğitiminin temel taşlarından birisi, belki de en önemlisidir. Toplu ses eğitimi çalışmalarının tümü, eseri doğru temiz ve yerinde söylemek içindir. Koro, diğer konularda (ses bütünlüğü, yorum, artikülasyon v.b.) iyi olsa bile entonasyon sorununu henüz çözememiş ise, o koronun iyiliğinden, başarısından, seslerin temizliğinden ve doğruluğundan söz edemeyiz. Çünkü müzikte, temiz, ton içinde, doğru ve gereği gibi söylemek herşeydir. Tüm çabalar bunun içindir. Düşününüz ki bir çalgı yapıtı, çalıcısı tarafından çok güzel çalınıyor ancak çalgının akordu bozuk. Bu durum kabul edilebilecek, hoş görülebilecek ve göz ardı edilebilecek bir durum değildir.

Koroda entonasyon sorununu çözmek, oldukça zor ve karmaşıktır. Çünkü, değişik özelliklere sahip insanları bir araya getirip, gereği gibi müzik yapmak oldukça emek isteyen, çok çaba gerektiren bir olaydır. Entonasyon korodan koroya, aynı koroda zamandan zamana farklılıklar (örneğin pesleşme, tizleşme, hiç entonasyon sorunu yokken konser provasında ya da daha kötüsü konserde detone olma, yalnızca sabah çalışmalarında, uzun ve yorucu çalışmaların sonunda) gösterebilmektedir.

²⁴ Ali ÇERÇİOĞLU, *Evensel Müzik Sözlüğü*, Ankara: Toroman Matbaacılık, 1985, s.50

1.2. PROBLEM

Koro başarısına etkileyen en büyük etken entonasyondur. Sözlerin doğru telaffuz edilmeyişi, vurguların doğru yapılmayışı, alınan nefesin doğru teknikle dışarı ses olarak verilmeyişi, bireyin iyi bir müzik kulağına sahip olmayışı, şarkı söylemeyle ilgili organlara pratiklik kazandırılmayışı, eserin doğru, temiz, yerinde ve tonalite içerisinde söylenmeyişine, dolayısı ile entonasyonun bozuk olmasına yol açacaktır. Toplu ses eğitiminde entonasyon ve problemlerini gidermek için bir yöntem ihtiyacı vardır.

1.2.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmaya konu olan problemin cümlesi şöyle belirlenmiştir.

Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemler nelerdir?

1.2.2. Alt Problemler

Yukarıda belirtilen ana problem çerçevesinde yanıtlanacak başlıca alt problemler şunlar olacaktır.

1. Koro elemanlarının müziksel işitme-okuma seviyeleri, entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?
2. Doğru soluk alıp-verme, doğru duruş-oturuş ve ses açma çalışmaları entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?
3. Şarkı söylemeyle ilgili organların doğru çalıştırılması ve sağlıklı olması entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?
4. Dilin doğru kullanılması (boğumlama-artikülasyon) entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?
5. Çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı ve yumuşaklığının sağlanması entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?

6. Seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğu ve çalışma yetersizliğinden doğan güvensizlik entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?
7. Koro elemanlarının psikolojik ve heycansal durumları, motivasyonları ile koroya karşı geliştirdikleri olumlu ilgi ve tutumları entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?
8. Seslendirilecek eserin baştan sona piyano veya baştan sona nefes ile söylenmesi entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?
9. Koro elemanlarının sayıca kalabalık olması, çalışma ortamı ve mekanının akustik durumunun kötü olması entonasyonu hangi yönde etkilemektedir?

1.2.3. Amaç

Bu araştırmanın amacı, Müzik Eğitimi Anabilim Dalalarında okutulan Toplu Ses Eğitimi derslerinde karşılaşılan entonasyon sorunlarının araştırılması, değerlendirilmesi ve bu sorunların çözümünde uygulanacak yöntemlerin belirlenmesidir.

1.2.4. Önem

Araştırma, bu konuda yapılan ilk araştırma niteliği taşıdığından ve gelecekte bu konudaki yeni araştırmalara kaynak olabileceği açısından önemli görülmektedir.

1.2.5. Sayıtlar

Bu çalışmada şu sayıtlardan hareket edilmiştir:

1. Seçilen araştırma yöntemi, araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygundur.
2. Örneklem olarak seçilen grup, evreni temsil düzeyi en yüksek grup olarak kabul edilmektedir.
3. Araştırma için belirlenen veri toplama araç ve teknikleri araştırma için gerekli bilgileri sağlayabilecek niteliktedir.
4. Araştırma için hazırlanan veri toplama aracına verilen cevaplar, toplu ses eğitimini yürüten öğretim elemanlarının gerçek görüşlerini yansıtmaktadır.

1.2.6. Sınırlılıklar

1. Toplu Ses Eğitiminin ana öğelerinden biri olan entonasyon dışındaki diğer öğeler, araştırmanın dışında tutulmuştur.
2. Araştırma Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Toplu Ses Eğitimi veren öğretim elemanları ile (koro şefi) sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu araştırma “Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemler” i saptamaya yönelik anket modeline uygun betimsel bir araştırmadır. Araştırmada Toplu Ses Eğitimi veren öğretim elemanlarının entonasyon sorununa ilişkin görüşleri, anket aracılığı ile elde edilen verilerin belli istatistiksel işlemlerden geçirilerek saptanmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Toplu Ses Eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanlarını kapsar.

Araştırmada evrenin tamamına ulaşıldığından ayrıca örneklem alınmamıştır. Bunun gerekçesi evrenin küçüklüğü ve kolayca ulaşılabilecek durumda olması gösterilebilir.

2.2. Veri Toplama Araçları ve Geliştirilmesi

Veri toplama aracı olarak anket geliştirilmiştir. Anket 25 sorudan oluşmuş, aşağıdaki üç bölmeli ve sıralamalı (ordinal) ölçeğe göre hazırlanmıştır.²⁵

- () Tamamen Katılıyorum
- () Kısmen Katılıyorum
- () Katılmıyorum

Araştırmada geliştirilen alt problemlerden herbiri, anketi oluşturan sorulardan birkaçını içermektedir. Her bir soru için üç seçenek arasından bir seçeneğin işaretlenmesi istenmiştir. Anket sorularının her biri, Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunları ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemler hakkında bilgi elde etmeye yöneliktir.

²⁵ Niyazi KARASAR, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: 1986

Anket uygulaması gerçekleştirilmeden önce araştırmacı tarafından hazırlanan anket taslağı, uzman görüşüde alınarak ankette yer alan soruların geçerlik ve işleyişine ilişkin düşünceleri doğrultusunda son şekli verilerek çoğaltılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma, Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemleri belirlemeye yönelik olup, bilgi toplama yöntemi olarak anket uygulanmıştır.

Anket hazırlama aşamasından sonra daha önce belirtildiği gibi Türkiye' deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Toplu Ses Eğitimi veren toplam 14 kişiye anket uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada, Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemlere ilişkin görüşlerini saptamak için hazırlanan anket sorularının her birinde, kendine uygun seçeneği işaretlemek durumunda olan öğretim elemanları, işaretlemiş oldukları seçenek sayesinde elde edilmek istenen görüşü bir derecelemeye tabi olmaktadır.

Öğretim elemanlarının Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemlere ilişkin görüşleri ile elde edilen bilgilerin istatistiksel çözümlemesinde, frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Bulgular önce tablolar halinde verilmiş olup, ardından sözel olarak ifade edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, toplanmış olan verilerin araştırmanın ana probleminin çerçevesinde geliştirilen alt problemlerin çözümlenmesi sonucu elde edilen bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir. Alt problemlerde yer alan her bir soruya ilişkin bulgular tek tek ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Çizelge 3.1. Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının müziksel işitme-okuma seviyelerinin yeterliliğinin, entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	13	93
Kısmen Katılıyorum	1	7
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.1.' de görüldüğü gibi koro elemanlarının müziksel işitme-okuma seviyelerinin yeterliliği entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna öğretim elemanlarının % 93' ü tamamen, % 7' si kısmen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Bütün bu bulgulardan, koro elemanlarının müziksel işitme-okuma seviyelerinin yeterliliği entonasyonu büyük bir oranda ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.2. Öğretim elemanlarının, doğru soluk alıp-vermenin entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	13	93
Kısmen Katılıyorum	1	7
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.2.' de görüldüğü gibi doğru soluk alıp-verme entonasyonu olumlu yönde etkiliyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 93' ü tamamen, % 7' si kısmen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan, doğru soluk alıp-vermenin entonasyonu büyük bir oranda ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.3. Öğretim elemanlarının, çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı ve yumuşaklığının sağlanmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	11	79
Kısmen Katılıyorum	3	21
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.3.' de görüldüğü gibi çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı ve yumuşaklığının sağlanmasının entonasyonu olumlu yönde etkiliyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 79' u tamamen, % 21' i kısmen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı ve yumuşaklığının sağlanması entonasyonu büyük bir oranda ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.4. Öğretim elemanlarının, doğru duruş-oturuşun entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	10	71
Kısmen Katılıyorum	4	29
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.4.' de görüldüğü gibi doğru duruş-oturuşun entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 71' i tamamen, % 29' u kısmen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Bütün bu bulgulardan, doğru duruş-oturuşun entonasyonu büyük bir oranda ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.5. Öğretim elemanlarının, dilin doğru kullanılmasının (boğumlama-artikülasyon) entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	11	79
Kısmen Katılıyorum	2	14
Katılmıyorum	1	7
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.5.' de görüldüğü gibi dilin doğru kullanılmasının (boğumlama-artikülasyon) entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 79' u tamamen, % 14' ü kısmen katıldıklarını, % 7' si de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bu bulgulardan, dilin doğru kullanılmasının (boğumlama-artikülasyon) entonasyonu büyük ölçüde ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.6. Öğretim elemanlarının, seslendirimden (şarkı söyleme) önce, ses açma çalışmalarının yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	10	71
Kısmen Katılıyorum	4	29
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.6.' de görüldüğü gibi seslendirimden (şarkı söyleme) önce, ses açma çalışmalarının yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkiliyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 71' i tamamen, % 29' u kısmen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, seslendirimden (şarkı söyleme) önce, ses açma çalışmalarının yapılmasının entonasyonu büyük ölçüde ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.7. Öğretim elemanlarının, şarkı söyleme ile ilgili organların doğru çalıştırılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	9	64
Kısmen Katılıyorum	5	36
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.7.' de görüldüğü gibi şarkı söyleme ile ilgili organların doğru çalıştırılmasının entonasyonu olumlu yönde etkiliyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 64' ü tamamen, % 36' sı kısmen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, şarkı söylemeyle ilgili organların doğru çalıştırılmasının entonasyonu büyük bir oranda ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.8. Öğretim elemanlarının, ses ile ilgili organların sağlıklı olmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	11	79
Kısmen Katılıyorum	2	14
Katılmıyorum	1	7
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.8.' de görüldüğü gibi ses ile ilgili organların sağlıklı olması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 79' u tamamen, % 14' ü kısmen katıldıklarını, % 7' si de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, ses ile ilgili organların sağlıklı olmasının entonasyonu büyük ölçüde ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.9. Öğretim elemanlarının, seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğunun entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	10	72
Kısmen Katılıyorum	2	14
Katılmıyorum	2	14
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.9.' da görüldüğü gibi seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğunun entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 72' si tamamen, % 14' ü kısmen katıldıklarını, % 14' ü de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğunun entonasyonu büyük ölçüde ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.10. Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının psikolojik durumlarının iyi olmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	7	50
Kısmen Katılıyorum	5	36
Katılmıyorum	2	14
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.10.' da görüldüğü gibi koro elemanlarının psikolojik durumlarının iyi olmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 50' si tamamen, % 36' sı kısmen katıldıklarını, % 14' ü de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, koro elemanlarının psikolojik durumlarının iyi olmasının entonasyonu orta düzeyde ve olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.11. Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının koroya karşı geliştirdikleri olumlu ilgi ve tutumlarının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	6	43
Kısmen Katılıyorum	7	50
Katılmıyorum	1	7
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.11.' de görüldüğü gibi koro elemanlarının koroya karşı geliştirdikleri olumlu ilgi ve tutumlarının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 43' ü tamamen, % 50' si kısmen katıldıklarını, % 7' si de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bulgulardan, koro elemanlarının koroya karşı geliştirdikleri olumlu ilgi ve tutumlarının entonasyonu olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.12. Öğretim elemanlarının, motivasyon eksikliğinin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	6	43
Kısmen Katılıyorum	6	43
Katılmıyorum	2	14
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.12.' de görüldüğü gibi motivasyon eksikliğinin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 43' ü tamamen, % 43' ü kısmen katıldıklarını, % 14' ü de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan, motivasyon eksikliğinin entonasyonu olumsuz yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.13. Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının sayıca kalabalık olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	2	14
Kısmen Katılıyorum	4	29
Katılmıyorum	8	57
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.13.' de görüldüğü gibi koro elemanlarını sayıca kalabalık olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 14' ü tamamen, % 29' ü kısmen katıldıklarını, % 57' si de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan, koro elemanlarını sayıca kalabalık olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.14. Öğretim elemanlarının, koro elemanlarının heycansal durumlarının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	5	36
Kısmen Katılıyorum	8	57
Katılmıyorum	1	7
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.14.' de görüldüğü gibi koro elemanlarının heycansal durumlarının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 36' sı tamamen, % 57' sikısmen katıldıklarını, % 7' si de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan, koro elemanlarını heycansal durumlarının entonasyonu olumsuz yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.15. Öğretim elemanlarının, çalışma yetersizliğinden doğan güvensizliğin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	10	71
Kısmen Katılıyorum	4	29
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.15.' de görüldüğü gibi çalışma yetersizliğinden doğan güvensizliğin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 71' i tamamen, % 29' ü kısmen katıldıklarını katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bütün bu bulgulardan, çalışma yetersizliğinden doğan güvensizliğin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebileceği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.16. Öğretim elemanlarının, ses grupları (soprano, alto, tenor, bas) ve problem grupları (dil, nefes, vücut rahatlığı-yumuşaklığı v.b.) ile grup ve bireysel çalışma yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	12	86
Kısmen Katılıyorum	2	14
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.16.' da görüldüğü gibi ses grupları ve problem grupları ile grup ve bireysel çalışma yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 86' sı tamamen, % 14' ü kısmen katıldıklarını katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bulgulardan, ses grupları ve problem grupları ile grup ve bireysel çalışma yapılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyeceği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.17. Öğretim elemanlarının, bireysel ses eğitimi öğretim elemanları ile eşgüdüm içerisinde çalışmanın entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	8	57
Kısmen Katılıyorum	4	29
Katılmıyorum	2	14
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.17.' de görüldüğü gibi bireysel ses eğitimi öğretim elemanları ile eşgüdüm içerisinde çalışmanın entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 57' si tamamen, % 29' ü kısmen katıldıklarını, % 14' ü de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, bireysel ses eğitimi öğretim elemanları ile eşgüdüm içerisinde çalışmanın entonasyonu olumlu yönde etkileyeceği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.18. Öğretim elemanlarının, sürekli çalgı eşliğinde çalışmanın entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	4	29
Kısmen Katılıyorum	4	29
Katılmıyorum	6	42
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.18.' de görüldüğü gibi sürekli çalgı eşliğinde çalışmanın entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 29' u tamamen, % 29' u kısmen katıldıklarını, % 42' si de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, sürekli çalgı eşliğinde çalışmanın entonasyonu olumsuz yönde etkilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.19. Öğretim elemanlarının, sürekli oturarak ya da sürekli ayakta çalışmanın entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	4	29
Kısmen Katılıyorum	7	50
Katılmıyorum	3	21
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.19.' da görüldüğü gibi sürekli oturarak ya da sürekli ayakta çalışmanın entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 29' u tamamen, % 50' si kısmen katıldıklarını, % 21' i de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, sürekli oturarak ya da sürekli ayakta çalışmanın entonasyonu orta düzeyde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.20. Öğretim elemanlarının, seslerin yanlış gruplandırılmasının (basın tenora, altonun sopranoya zorlanması veya tersi) entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	11	79
Kısmen Katılıyorum	2	14
Katılmıyorum	1	7
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.20.' de görüldüğü gibi seslerin yanlış gruplandırılmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 79' u tamamen, % 14' ü kısmen katıldıklarını, % 7' si de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bu bulgulardan, seslerin yanlış gruplandırılmasının entonasyonu olumsuz yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.21. Öğretim elemanlarının, nefes-konuşma, nefes-ses bağlantılarının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	11	79
Kısmen Katılıyorum	3	21
Katılmıyorum		
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.21.' de görüldüğü gibi nefes-konuşma, nefes-ses bağlantılarının yeterince yapılmamış olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna

toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 79' u tamamen, % 21' i kısmen katıldıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bu bulgulardan, nefes-konuşma, nefes-ses bağlantılarının yeterince yapılmaması entonasyonu olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.22. Öğretim elemanlarının, kullanılan materyalin (egzersiz ve alıştırmalar) sadece çıkıcı ya da sadece inici olarak uygulanmasının ve rastgele seçiminin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	3	21
Kısmen Katılıyorum	8	58
Katılmıyorum	3	21
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.22.' de görüldüğü gibi kullanılan materyalin (egzersiz ve alıştırmalar) sadece çıkıcı ya da sadece inici olarak uygulanmasının ve rastgele seçiminin entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 21' i tamamen, % 58' i kısmen katıldıklarını, % 21' i de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bu bulgulardan, kullanılan materyalin (egzersiz ve alıştırmalar) sadece çıkıcı ya da sadece inici olarak uygulanmasının ve rastgele seçiminin entonasyonu orta düzeyde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.23. Öğretim elemanlarının, hazırlık çalışmalarında eseri baştan sona piano söylemenin entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	4	28
Kısmen Katılıyorum	8	58
Katılmıyorum	2	14
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.23.' de görüldüğü gibi hazırlık çalışmalarında eseri baştan sona piano söylemenin entonasyonu olumlu yönde etkiliyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 28' i tamamen, % 58' i kısmen katıldıklarını, % 14' ü de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Bu bulgulardan, hazırlık çalışmalarında eseri baştan sona piyano söylemenin entonasyonu orta düzeyde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.24. Öğretim elemanlarının, seslendirilecek eserin nefes ile çalışılmasının entonasyonu olumlu yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	5	36
Kısmen Katılıyorum	6	43
Katılmıyorum	3	21
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.24.' de görüldüğü gibi seslendirilecek eserin nefes ile çalışılmasının entonasyonu olumlu yönde etkiliyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 36' sı tamamen, % 43' ü kısmen katıldıklarını, % 21' i de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bu bulgulardan, seslendirilecek eserin nefes ile çalışılması entonasyonu orta düzeyde etkilediği anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.25. Öğretim elemanlarının, çalışma ortamı ve mekanın akustik durumunun kötü olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilirliğine ilişkin görüşleri

İstatistik	Sayı (f)	Yüzde (%)
Derece		
Tamamen Katılıyorum	9	65
Kısmen Katılıyorum	2	14
Katılmıyorum	3	21
TOPLAM	14	100

Çizelge 3.25.' de görüldüğü gibi çalışma ortamı ve mekanın akustik durumunun kötü olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir durumuna toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının % 65' i tamamen, % 14' ü kısmen katıldıklarını, % 21' i de katılmadıklarını bildirmişlerdir.

Elde edilen bütün bu bulgulardan, çalışma ortamı ve mekanın akustik durumunun kötü olmasının entonasyonu olumsuz yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada elde edilen bulgular, Toplu Ses Eğitimi veren öğretim elemanları, Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemlere ilişkin olarak;

- Koro elemanlarının müziksel işitme-okuma seviyelerinin yeterliliği,
- Doğru soluk alıp-verme, doğru duruş-oturuş ve ses açma çalışmaları,
- Şarkı söyleme ile ilgili organların doğru çalıştırılması ve sağlıklı olması,
- Dilin doğru kullanılması (boğumlama-artikülasyon),
- Çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı-yumuşaklığının sağlanması,

konularında büyük bir oranda entonasyonu olumlu yönde etkileyeceği görüşünü bildirmişlerdir.

Seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğu entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir görüşüne öğretim elemanları büyük bir oranda katılmış olup, çalışma yetersizliğinden doğan güvensizliğin de entonasyonu olumsuz yönde etki yapacağı görüşü büyük bir oranda kabul görmüştür.

Koro elemanlarının psikolojik durumlarının iyi olması, motivasyonlarının sağlanması ve koroya karşı geliştirdikleri olumlu ilgi ve tutumları entonasyonu olumlu yönde etkilerken, koro elemanlarının heycansal durumlarının entonasyonu olumsuz etkileyeceği anlaşılmaktadır.

Seslendirilecek eserin baştan sona piano ya da baştan sona nefesle söylenmesinin entonasyona olumlu yansıtacağı, koro elemanlarının sayıca kalabalık olmalarının entonasyonu olumsuz etkilemeyeceği ve çalışma ortamının akustik durumunun iyi olmamasının entonasyonu olumsuz etkileyeceği gözlenmektedir.

Araştırmanın sonucuna dayanılarak ileri sürülebilecek öneriler şunlar olabilir:

- Toplu ses eğitiminde entonasyon sorununu aşmak için planlı, disiplinli ve titiz bir çalışma programı uygulamak gerekmektedir.

- Toplu Ses Eğitimi veren öğretim elemanları (koro şefi) koro elemanlarının müziksel işitme-okuma problemlerini çözmeli, nefes ve ses eğitimi çalışmalarını aksatmadan sürdürmelidir.
- Seçilen eserlerin teknik düzeylerin koronun seviyesine uygun olmasına ve dilin doğru kullanılmasına özen göstermelidir.
- Koro şefi, çalışma öncesi hazırlıklarda vücut rahatlığı ve yumuşaklığının sağlanması konusunda çok duyarlı olmalıdır.
- Koro şefi, korosunu iyi motive edebilmeli, motivasyon sorununun kaynağı olabilecek tek düzelikten kaçınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Uçan, A., **Müzik Eğitimi**, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1997
- Uçan, A., **İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi**, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1996
- Karolyi, O., **Müziğe Giriş**, Pan Yayıncılık, İstanbul: 1995
- Yener, F., **Müzik**, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, Beyaz Köşk Yayınları, İstanbul
- Zeren, A., **Müzik Fiziği**, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1997
- Egüz, S., **Toplu Ses Eğitimi I**, Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş., 1991
- Çevik, S., **Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri**, Ankara: Doruk Yayıncılık, 1997
- Hodeir, A., **Müzik Türleri ve Biçimleri**, İstanbul: İletişim Yayıncılık, 1994
- Çerçioğlu, A., **Evrensel Müzik Sözlüğü**, Ankara: Toroman Matbaacılık, 1985
- Karasar, N., **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: 1986
- Ertürk, S., **Program Geliştirme**, Ankara: Mateksan A.Ş., 1998
- Mengüşoğlu, T., **İnsan Felsefesi**, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1988
- Alkan, C.-Hacıoğlu, F., **Öğretmelik Uygulamaları**, Ankara: Önder Matbaacılık, 1995
- Başaran, E., **Eğitime Giriş**, Ankara: Bimaş Matbaacılık, 1978
- Oğuzkan, F., **Eğitim Terimleri Sözlüğü**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1974
- Emnalar, A., **Türk Müziğinde Koro**, İzmir: 1997

EK :

Toplu Ses eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemler

Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında toplu ses eğitimi veren öğretim elemanlarının “Toplu Ses eğitiminde Entonasyon Sorunu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemler” ine ilişkin araştırmam için görüşlerinize gereksinim duyulmuştur.

Konuyla ilgili görüşlerinizi saptamaya yönelik sorulara; (1) Tamamen Katılıyorum, (2) Kısmen Katılıyorum, (3) Katılmıyorum şeklindeki üçlü ölçeğe göre cevap vermeniz gerekmektedir. Görüşlere ilişkin her bir soruda kapsanan seçeneklere, size en uygun düşen cevabınızı (X) işareti ile belirtiniz.

İşbirliği ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla...

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ
Araştırmacı

1- Koro elemanlarının müziksel işitme, okuma seviyelerinin yeterliliği entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

2- Doğru soluk alıp-verme entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

3- Çalışma öncesi hazırlıklarda, vücut rahatlığı ve yumuşaklığının sağlanması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

4- Doğru duruş-oturuş entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

5- Dilin doğru kullanılması (boğumlama-artikülasyon) entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

6- Seslendirimden (Şarkı Söyleme) önce, ses açma çalışmalarının yapılması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

7- Şarkı söyleme ile ilgili organların doğru çalıştırılması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

8- Ses ile ilgili organların sağlıklı olması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

9- Seçilen eserlerin teknik düzeylerinin uygunluğu entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

10- Koro elemanlarının psikolojik durumlarının iyi olması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

11- Koro elemanlarının koroya karşı geliştirdikleri olumlu ilgi ve tutumları entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

12- Motivasyon eksikliği entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

13- Koro elemanlarının sayıca kalabalık olması entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

14- Koro elemanlarının heyecansal durumları entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

15- Çalışma yetersizliğinden doğan güvensizlik entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

16- Ses grupları (soprano, alto, tenor,bas) ve problem grupları (dil, nefes, konuşma...) ile grup ve bireysel çalışma yapılması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

17- Bireysel ses eğitimi öğretim elemanlarıyla, eşgüdüm içerisinde çalışma entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

18- Sürekli çalgı eşliğinde çalışma entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

9- Sürekli oturarak ya da sürekli ayakta çalışma entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

10- Seslerin yanlış gruplandırılması (bas'ın tenor'a zorlanması, alto'nun soprano'ya zorlanması veya tersi) entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

11- Nefes-konuşma, nefes-ses bağlantılarının yeterince yapılmamış olması entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

12- Kullanılan materyalin (egzersiz ve alıştırılmalar) sadece çıkıcı ya da sadece inici olarak uygulanması ve rastgele seçimi entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

13- Hazırlık çalışmalarında eseri baştan sona piano söyleme entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

14- Seslendirilecek eserin nefesle çalışılması entonasyonu olumlu yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

15- Çalışma ortamı ve mekanının akustik durumunun kötü olması entonasyonu olumsuz yönde etkileyebilir.

Tamamen Katılıyorum Kısmen Katılıyorum Katılmıyorum

ÖZGEÇMİŞ

Adı, Soyadı : Aykut Önder SARIÇİFTÇİ
Ana Adı : Gülsüm
Baba Adı : İbrahim
Doğum Yeri ve Tarihi : Kumluca-04.08.1972
Lisans Eğitimi ve Mevzuniyet Tarihi : Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
Müzik Eğitimi Bölümü-1993
Çalıştığı Yer veya Adresi : Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel
Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Dil : İngilizce
Mesleki Etkinlikler : Çalıştığı kurumda Bireysel Çalgı Eğitimi (Çello,
Şan) Bireysel Ses Eğitimi ve Toplu Ses Eğitimi Derslerini okutmaktadır. Anabilim Dalı
Orkestra ve Korosuyla çok sayıda konser etkinliklerinde görev almıştır.